

Beeldverslag schouw en workshop Publieke Ruimte

DSP-groep in samenwerking met SEV en deelgemeente Hoogvliet

Mia Dieters, Stella Blom, Tobias Woldendorp

3 februari 2011, Hoogvliet

Programma van de ochtend

1. Schouw in de Tarbotbuurt, Hoogvliet
2. Presentatie Publieke ruimte (SEV)
3. Presentatie casus Hoog Schiflaer: met drie deelprojecten uit Schiedam, Hoogvliet en Vlaardingen (DSP-groep)
4. Drie parallelle sessies, getrokken door DSP-ers
5. Plenaire terugkoppeling

Sanna van Estrade/Vestia en Brenda van deelgemeente lichten formule Hoogvliet toe

Een rondje Tarbotbuurt Co-housing

- Veld van Klanken, 38 egsw
Bijzonder woonproject voor musici
- Hof van Heden, 48 egsw
Ecologisch woonproject
- Stormvogel & Barbeelsingel, 32 egsw.
Sleutelwoord: nabuurschap, voor jongeren.
Zie afbeelding hiernaast.

Hier sloopt Hoogvliet/Vestia de portiekflats

Ruimtelijke kwaliteit: duurzaam groene erfgrans (markering)

Jeugdparticipatie op straat ism kunstenaar

Vestia werkt met vaste kunstenaar 'beroemd in Hoogvliet', Marcellus Hoornweg

Gewaagd: nieuwe hoogbouw

Mooie strakke architectuur. Wat zou de architect van deze aanbouw vinden?

Het veld van klanken als met een schoenlepel in de openbare ruimte gegoten

Of is het toch allemaal iets te optimistisch?

Druk delibererend over de mate van toegankelijkheid en duurzaamheid van het ontwerp

Bewoners inzet: gewaardeerde eigenheid of rommelige aanblik?

Slim: tussen de bergingkisten past net geen standaard gammaschutting

Van publieke ruimte naar privaat domein

Openbare ruimte lijkt wel opslag gemeentewerf.....

VVE huurt tuincoach in voor begeleiden ontwerp en beheer gemeenschappelijke ruimte

Intermediaire zone tussen privaat en publiek: genoeg maat?

Ongelukkige keuze: parkeren op “eigen” terrein (tegen de ramen van de overburen)

Inzet klimmers: tegengaan klankkast of op termijn worgend ongeluk?

Een nieuw begrip geleerd: Mandeligheid

- *“ ..... een vorm van gebonden mede-eigendom van bijvoorbeeld een afscheidingsmuur, een heg of een pad. De eigenaren van de erven aan weerskanten ervan zijn de gezamenlijke eigenaren van die muur, heg of pad. Dit houdt in dat ook het onderhoud hiervan voor gezamenlijke rekening komt en dat men niet eenzijdig tot verandering, afbraak of kappen mag overgaan. Het gedeelde pad moet vrij voor beide partijen toegankelijk en bruikbaar blijven. Opgenomen in het Nederlandse nieuw Burgerlijk Wetboek, Boek 5, Titel 5, artikelen 60 en verder (Wikipedia)*

Mandelijkheid: nieuwe vorm van gemeenschappelijk erfrecht of opmaat naar erosievandalisme

...dit alles ter voorkomen van openbare ruimte als sluitpost....

Osdorp, Amsterdam

Hanneke Schreuders (SEV)

- Balans van 1,5 jaar SEV-experiment publieke ruimte
- programma sociale infrastructuur. Projecten binnen het experiment: o.m. Poptahof, Delft plinten Krugerplein, Amsterdam, Woonerven in Lunetten, Utrecht

Conclusies SEV

- Lichte interventies, grote kwaliteitsslag
- De eigenaar van de publieke ruimte heeft nooit volledige regie
- Multidisciplinair werken a/d publieke ruimte biedt meerwaarde
- In gezamenlijke ontwerp- of beheerlabs moet je bewoners/gebruikers goed faciliteren met beelden en verhalen, zet ze aan de slag!
Aandachtspunt: omgaan met conflictoplossing?

Presentatie DSP-groep

Vormen van participatie in de openbare ruimte:

1. Bewoners van wieg tot graf verantwoordelijk: van ontwerp naar (zelf)beheer
2. Actief meedoen: bewoners tekenen samen met ontwerpers, geven vorm aan beheer
3. Passief meedoen: bewoners kiezen selectie ontwerpers en reageren op beheervoorstellen
4. Geen betrokkenheid (autonomie ontwerpers)

Ad 1) Van wieg tot graf: van beperkt zelfbeheer tot guerilla gardening

Ad 2) Actief meedoen: kinderen en jongeren ambassadeur van de openbare ruimte maken

bron www.kidsandspace.nl

Ad 3) Passief meedoen: selectieve inbreng van bewoners en gebruikers

Ad 4) Autonomie ontwerpers: geen participatie, ontwerpers denken voor bewoners/ gebruikers

In drie groepen een casus op IBOC doorakkeren

Oplossingsrichtingen leefbare wijk overzichtelijk in tabel

- Inrichting
- Beheer
- Organisatie
- Communicatie

Hoogvliet: vlottrekken langlopende planvorming nieuwbouw

Casus Hoogvliet/ Woonpark (1)

Casusvraag: hoe krijg je bewoners bij alle planfases duurzaam betrokken?

Aanleiding: nieuwbouwproject Woonpark.

- Na start project (met bewonersparticipatie) was er radiostilte vanuit gemeente
- Ontwerp en concept bestemmingsplan liggen klaar
- Kleine groep bezwaarmakers zet nu de toon bij participatie

Lastig: hoe bereik je de 'nieuwe bewoners' die nog niet bekend zijn??

Casus Hoogvliet/ Woonpark (2)

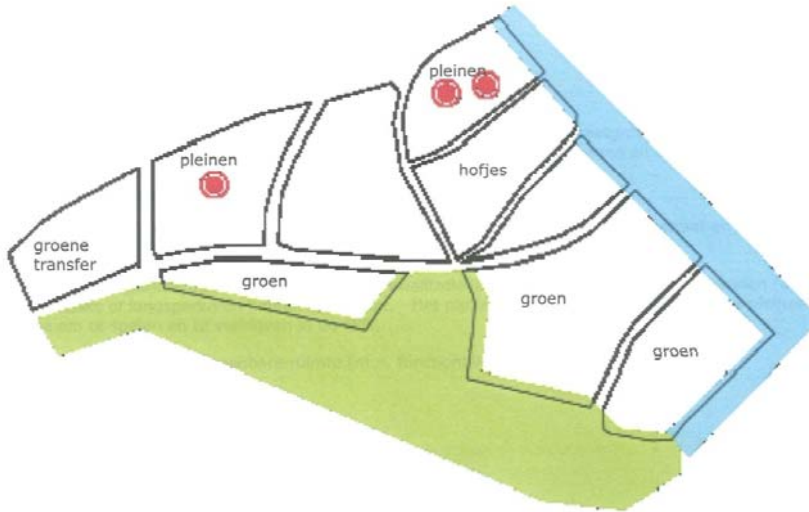
IBOC werd OC bij deze casus:

Organisatie	Communicatie
Andere houding gemeente: klantgericht werken, minder alwetend/ arrogant	Uitgangspunt: bewoner= expert van de wijk Ook negatieve mening= mening uit de wijk
Gemeente moet meer verkopen: wij verkopen geluk, voor u! Wie wil het hebben?	Vraaggerichte participatie: Identificeer verschillende groepen. Van de klagers, stille kracht tot de neutrale massa. Gebruik verschillende vormen van voor verschillende doelgroepen. Vergeet sociale media niet (zie ook site van KEI). Zet bijv. youtube in, met filmpjes voor digitaal actieve bewoners. Maar.. bewonersbijeenkomsten blijven ook nodig! Leer bewoners kennen (persoonlijke benadering als het lukt).
	Focus niet alleen op kleine groep bezwaarmakers (geen vertegenwoordiging wijk) . Bezwaarmakers niet negeren: ook deze groep is een doelgroep
	Rol van bewoners per fase vooraf verduidelijken
	Soms is informeren dmv een brief genoeg!

Casus Schiedam (1)

verlevendigen van grauwe
lange straten

Uitdaging om te
vergroenen

Casus Schiedam (2)

Casusvraag: Wat kun je als gemeente doen om met inbreng van alle partijen, ook bewoners, de wijk op een hoger plan te krijgen?

- Project voor vergroenen voor tuinen met bewonersparticipatie is in onderzoeksfase
- Aanleiding: Voortuinen zijn stenig, dienen als parkeerplaats. Ruimte voor meer groen is er niet in openbare ruimte. Groene voortuinen zorgen voor een aantrekkelijk straatbeeld. Project kan tevens dienen om betrokkenheid bij de buurt te vergroten.

Lastig... er is voor bewoners geen urgentie voor maatregelen, maar gemeente ziet kansen voor de buurt.

Casus Schiedam (3)

Bijzonderheden Inrichting	Beheer	Organisatie	Communicatie
<p>De gemeente wil klein deel wijk kwalitatief verbeteren; voorbeeldfunctie.</p> <p>Groene voortuinen zorgen voor aantrekkelijk straatbeeld.</p> <p>Project in straat met veel eigen woningbezit.</p>	<p>Optie: parkeren in voortuin verbieden. Hoe lang gedoogt gemeente?</p> <p>Wenselijk dit te verbieden/handhaven in belang van de buurt? (evt. bestemmingsplan op aanpassen) > zijn er alternatieven voor bewoners, voldoende parkeerplekken in de buurt?</p> <p>Beheer van grijs en groen koppelen: neem de kapotte stoeptegels mee. Neemt ergernis bij bewoners weg.</p>	<p>Onderzoek bewoners behoefte, sluit aan op vraag als vertrekpunt voor activiteiten.</p> <p>Vaar niet alleen op geijkte bewonersvereniging. Betrek alle actieve partijen/professionals in de buurt.</p> <p>Creëer vertrouwen, dit vergt tijd en persoonlijke benadering. Kwestie van jaren.</p> <p>Vereniging buurteigenaren mogelijk optie? Actieve rol/inspraak bewoners bij besteden budgetten fysiek/sociaal. Bewoners bepalen in belangrijke mate koers.</p>	<p>Zet in op creëren gemeenschappelijk perspectief. Wat is straatbeeld nu en hoe kan het worden (over 10 jaar?).</p> <p>Gooi het over een andere boeg: activeer bewoners met een prijsvraag 'Wie heeft de mooiste voortuin'.</p> <p>What's in it' voor de bewoner: waardeontwikkeling? Kan ook tegenargument zijn i.v.m. stijging WOZ (belastingverhoging).</p>

Casus Vlaardingen: de opgave voor het nieuwe buurtplein. Hoe krijg je als stedenbouwkundige grip op bewonersparticipatie? (1)

Casus buurtplein Vlaardingen (2)

Inrichting	Beheer	Organisatie	Communicatie	Bijzonderheden Buurtplein
			Vergroten draagvlak: aanspreken Wethouder	Korte termijn
Opstellen Krachtenveldanalyse				RO/EZ Korte/middellange termijn
			Oprichten bewonersvereniging	Naar model Vereniging van Eigenaren (VVE)
		Opstellen tijdsbalk successen uit het verleden		Korte termijn
	Bewaren tegels schoolplein/ bomenbank om mogelijk Tussentijd ontwerp te starten			Vergroten betrokkenheid: guerillagardening mogelijk maken
			Prijsvraag buurtplein	Wethouder, gebiedsmanager in jury voor beoordelen plannen
Opstellen schatkist door cultuurhistorische aardebepaling				Borgen gelaagdheid, verhalen van plek, opgetekend uit mond bewoners

De plenaire terugkoppeling

Meer weten?

DSP-groep, team ruimte (advies, onderzoek, training)

Wijkontwikkeling | wijkbeheer | openbare ruimte | ruimtelijke kwaliteit | participatie | maatschappelijke voorzieningen | wonen | www.dsp-groep.nl

- Stella Blom: sblom@dsp-groep.nl
Adviseur sociaal | cultuur | ruimte
- Mia Dieters: mdieters@dsp-groep.nl
Adviseur wonen | ruimte
- Tobias Woldendorp twoldendorp@dsp-groep.nl
Adviseur sociale en culturele duurzaamheid